

WSPÓŁCZESNE DZIECI A ŚWIAT MEDIÓW

Dr Katarzyna Stefanowicz-Zawiszewska

Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy

e-mail: k.stefanowicz@kpsw.edu.pl, <https://orcid.org/0000-0002-9914-9790>

Streszczenie: W Polsce pojęcie „pedagogika medialna” wprowadził Ludwik Bandura. Głównym celem pedagogiki medialnej jest udzielenie odpowiedzi na fundamentalne pytania związane z funkcjonowaniem człowieka w świecie mediów oraz wypracowanie sposobów poznania mechanizmów odbioru i oddziaływania mediów na jednostkę, a także na grupy społeczne. Najlepszym czasem na wprowadzenie dziecka w świat mediów jest okres przedszkolny. Najmłodszym odbiorcom mediów poprzez działalność zabawową można przekazać kompetencje w zakresie edukacji medialnej. Rodzina ma ogromne znaczenie w kształtowaniu stosunku dziecka do mediów i właściwych nawyków ich użytkowania. Na drodze stawania się przez dziecko odbiorcą mediów stoi aktywny rodzic, którego zadaniem jest obrona przed negatywnym ich wpływem.

Słowa kluczowe: dziecko, pedagogika medialna, media.

Wprowadzenie

W 1983 roku w Polsce Ludwik Bandura wprowadził pojęcie „pedagogika medialna”. W artykule pt. „Pedagogika medialna” przedstawił rys historyczny oraz podstawowe problemy tej subdyscypliny pedagogicznej. Pedagogika medialna najpełniej do tej pory rozwijała się w Niemczech, jako nauka o mediatyzacji, czyli przekazywaniu informacji i komunikowaniu się. Badania prowadzone były w dwóch kierunkach: media w wychowaniu oraz media w nauczaniu. Pierwszy kierunek skupia się przede wszystkim na mass mediach i ich wychowawczej roli, wykorzystywanych w różnych środowiskach, na różnych szczeblach edukacji. Natomiast dydaktyka medialna zajmuje się kształceniem multimedialnym. Podobne spojrzenie na pedagogikę medialną mieli również badacze ze Stanów Zjednoczonych.

Cele, przedmiot i funkcje pedagogiki medialnej

Celem pedagogiki medialnej jest: udzielenie odpowiedzi na kluczowe pytania dotyczące funkcjonowania człowieka w świecie mediów oraz określenie możliwości poznania mechanizmów odbioru i oddziaływania mediów na jednostkę, a także na grupy społeczne.

Cele pedagogiki medialnej mieszczą się w trzech sferach:

- ontologicznej - pedagogika medialna rozpatruje oraz definiuje zjawiska społeczne w kategoriach wzajemnych relacji człowieka z mediami;
- aksjologicznej pedagogika medialna odejmuje problemy wartości w społeczeństwie zdominowanym komunikacją medialną;
- epistemologicznej pedagogika ta zajmuje się poznawaniem zjawisk i mechanizmów odbioru i oddziaływania mediów na społeczeństwo, na człowieka.

Przedmiotem pedagogiki medialnej jest proces komunikowania człowieka z mediami i przez nie z innymi ludźmi [Siemieniecki 2007, s. 148]. Pedagogika medialna pełni funkcje:

1. diagnostyczną (opisową, odpowiada na pytanie – Jak jest?);
2. wyjaśniającą (odpowiada na pytanie – Dlaczego jest tak a tak?);
3. prognostyczną (odpowiada na pytanie – Jak będzie?);
4. praktyczną (techniczną, odpowiada na pytanie – Jak działać, aby osiągnąć to a to?).

Kopecka-Piech A. stwierdza, iż media to „narzędzie przekazu komunikatów, wiadomości niosących za sobą treści kulturowe“ [Kopecka-Piech 2017, s.75]. Wielu autorów dokonało różnych podziałów współczesnych mediów. Według jednego z nich media dzielimy na:

- prasę,
- radio,

-telewizję [Drabik, Kubiak-Sokół, Sobol, Wiśniakowska 2011, s. 45].

Inny podział proponuje Kopecka – Piech A. [Kopecka-Piech 2017, s. 75] dzieląc media na:

„-media tradycyjne: książka, plakat, prasa, radio, telewizja,
-media nowe: Internet, urządzenia i aplikacje mobilne”.

Najłatwiejszy dostęp młodzi użytkownicy mają do takich mediów jak: tablet, komputer z Internetem oraz do mediów tradycyjnych np. telewizja. Bardzo często codziennie używanym urządzeniem elektronicznym jest komputer, wykorzystywany w zależności od potrzeb do: pisanie, nauki, gry, oglądania filmów, liczenia, rysowania. Natomiast komputer zaopatrzony w Internet ma znacznie poszerzone możliwości działania np. pozwalając na komunikowanie się z ludźmi z odległych miejsc na ziemi, czy korzystanie z tradycyjnych instytucji bez wychodzenia z domu np. biblioteki, muzeów, a nawet wystaw oraz oglądania spektakli teatralnych. Komputer to również nadal atrakcyjne urządzenie wspomagające edukację. Programy edukacyjne łączą ze sobą naukę z zabawą, co według wielu

specjalistów jest bardzo korzystne dla rozwoju młodego pokolenia. Edukacyjne programy komputerowe są rekomendowane przez nauczycieli, ale także Ministerstwo Edukacji lub Polskie Towarzystwo Dysleksji jako nowoczesne pomoce edukacyjne.

Kolejnym nowoczesnym urządzeniem spełniającym takie same funkcje jak komputer jest tablet. Tablet jest to mały komputer podręczny posiadający w ekran dotykowy i klawiaturę umieszczoną na ekranie. Można go wykorzystywać do: pisanie, grania w gry, korzystania z aplikacji, oglądania filmów i bajek. Urządzenie jest bardzo poręczne, co powoduje, że dzieciom łatwo jest trzymać tablet w małych rączkach. Mogą to robić w dowolnym miejscu i czasie, dlatego jest to urządzenie, z którego dzieci korzystają częściej i sprawniej niż z tradycyjnego komputera. Łatwy dostęp mają dzieci i młodzież do kolejnego urządzenia jakim jest telewizja. Pojęcie „telewizja” pochodzi od dwóch słów: greckiego tele - daleko i łacińskiego viso – widzenie. Termin telewizja określany jest jako: „dział telekomunikacji zajmujący się zagadnieniami związanymi z odtwarzaniem w miejscu odbioru scen ruchomych, zwykle towarzyszącym im dźwiękiem, nadawanych metodami teletransmisji” (Encyklopedia Popularna PWN, 1998). Telewizor ma duży ekran, w związku z tym służy głównie do oglądania treści pokazanych na wybranym przez nas programie telewizyjnym, zgodnie z wyborem odbiorcy. Przekaz telewizyjny może być zarówno środkiem informacji jak i rozrywki.

Andrzejewska A. [2007] przypisuje telewizji następujące funkcje:

- „- funkcję informacyjną,
- funkcję wychowawczo-poznawczą,
- funkcję kompensacyjną,
- funkcję rozrywkowo-odpoczynkową” [s. 15-16].

Oglądanie telewizji przez dzieci i młodzież, przyjmowane jest jako jeden z najważniejszych sposobów spędzania wolnego czasu, często nie jest to samodzielny wybór, ale naśladowanie innych osób z najbliższego otoczenia.

W sposób pośredni wykorzystywana przez dzieci, często również młodzież jest prasa. Mimo rozwoju technologii, niektórzy rodzice nie zapominają o dostarczeniu dzieciom tradycyjnej formy mediów w postaci kolorowych czasopism dostosowanych do wieku młodego czytelnika. Najrzadziej używane współcześnie przez dzieci i młodzież jest radio. Służy ono do rozpowszechniania audycji słownych i muzycznych o różnym charakterze. Spełnia następujące funkcje: informacyjną, edukacyjną, sportową, rozrywkową, literacką, oświatową.

Bardzo ważna w poznawaniu świata i ogólnym rozwoju każdego młodego człowieka jest książka. Dla młodych czytelników atrakcyjniejszą formą jest książka elektroniczna, która wygląda podobnie jak tablet. Jest ona niewielkich rozmiarów, lekka, można zabrać ją wszędzie, pomieścić może jednocześnie kilka książek.

W obecnych czasach technologie informacyjne to integralna część życia rodzinnego i szkolnego. Spotykamy się z nimi każdego dnia, wypełniają one czas wolny oraz czas zajęć dodatkowych [Izdebska 2000, s. 13]. Media i multimedia to nieodłączny element edukacji. „Według Bogusława Śliwerskiego w wyniku nowych

technologii pojawiają się nowe rozwiązania – o wyższym poziomie innowacyjnym, sprzyjające zaspokajaniu indywidualnych potrzeb dzieci, polepszające ich dobrobyt, promujące wyższą jakość życia czy też doskonalące ich warunki do uczenia się i rozwoju. Efektem tego są lepsze warunki w systemie nauczania-uczenia się w postaci między innymi pomocy dydaktycznych, które sprzyjają podnoszeniu szans edukacyjnych i rozwojowych dzieci” [Śliwerski 2007, s. 95]. Możliwości wychowawczego i edukacyjnego oddziaływania tkwiące w mediach wykorzystywane są efektywnie tylko, jeśli w odpowiedni sposób kontrolowane są przez rodziców i nauczycieli. Znaczenie jakie odgrywają media w dzisiejszych czasach, a szczególnie ich oddziaływanie na modelowanie postaw dzieci i młodzieży oraz konieczność rozumnego użytkowania mediów, spowodowały nie tylko potrzebę tworzenia nauki o mediach, ale także realizowania systematycznego nauczania o mediach i do mediów, czyli edukację medialną [Strykowski 2005]. „W ujęciu Wielisławy Osmańskiej-Furmanek i Marka Furmanka edukacja medialna jest praktyczną stroną pedagogiki medialnej, kluczem do rozumienia i konstruowania znaczeń w rzeczywistości zdominowanej przez kulturę medialną” [Osmańska-Furmanek, Furmanek 2006, s. 299].

Zadania edukacji medialnej

Główne zadania edukacji medialnej to:

- „– wskazanie miejsca mediów w kulturze,
- poznanie możliwości mediów oraz sposobów ich wykorzystania w procesie kształcenia i samokształcenia,
- wykształcenie umiejętności porozumiewania się człowieka z komputerem oraz za pośrednictwem sieci Internet,
- interpretację komunikatów medialnych,
- nabycie umiejętności wykorzystania technologii informacyjnych jako narzędzia rozwoju intelektualnego,
- wykształcenie zdolności rozumienia specyficznego języka mediów oraz roli mediów w procesach pedagogicznych” [Osmańska-Furmanek, Furmanek 2006, s. 299].

„Edukacja medialna powinna uwzględniać nabycie następujących rodzajów wiedzy i umiejętności:

- selektywnego wyboru informacji z bogatej i różnorodnej oferty mediów,
- radzenia sobie ze zjawiskiem całkowitego zawłaszczenia wolnego czasu przez media,
- krytycznego i aktywnego odbioru komunikatów medialnych,
- rozumienia informacji generowanych przez media. Sztuczny świat mediów wymaga nauczania się rozumienia funkcjonujących w nim komunikatów,
- rozróżnienia podstawowych teorii oddziaływania mediów i rozumienia kontekstu przekazu,
- tworzenia, analizowania, oceniania, wartościowania komunikatów medialnych,

- oceniania nowych interakcji społecznych powstających pod wpływem cyberprzestrzeni,
- rozumienia mechanizmów tworzenia informacji, jej prezentowania oraz odbioru,
- rozumienia zagrożeń i niebezpieczeństw ze strony mediów oraz sposobów zapobiegania im” [Kaczmarek 2013, s. 71].

Edukacja medialna w przedszkolu i szkole podstawowej

Idealnym momentem wprowadzenia dziecka w świat mediów jest edukacja przedszkolna. Najmłodszym odbiorcom mediów poprzez działalność zabawową można przekazać kompetencje w zakresie edukacji medialnej. „Dzieci w wieku przedszkolnym mają kontakt z takimi mediami, jak: komputer, Internet, telewizja, radio, z tego powodu – według Tomasza Huka – można wprowadzić do programu wychowania przedszkolnego między innymi takie treści, jak:

- wiedza dotycząca programów telewizyjnych przeznaczonych dla dzieci,
- treści dotyczące rozmawiania i wyjaśniania obejrzanych sytuacji w telewizji, bajek animowanych oraz filmów dla dzieci,
- wiedza dotycząca reklamy telewizyjnej,
- umiejętność rozróżniania elementów fantastycznych od rzeczywistych w oglądanych filmach, bajkach animowanych, grach komputerowych” [Huk 2011, s. 49].

Edukacja medialna na kolejnym etapie edukacyjnym – szkoły podstawowej ma większe znaczenie niż w wychowaniu przedszkolnym. Treści edukacji medialnej można znaleźć w obszarach edukacji polonistycznej, zajęć komputerowych, zajęć technicznych, edukacji plastycznej oraz etyki. Zajęcia komputerowe rozumieć należy jako zajęcia z komputerami, prowadzone w korelacji z pozostałymi obszarami edukacji. „Na pierwszym etapie kształcenia w szkole podstawowej podczas zajęć komputerowych kształtowane są: podstawowa wiedza, umiejętności i postawy dotyczące edukacji medialnej. Zakończenie tego etapu ma przygotować ucznia do właściwego odbioru mediów i do właściwego nastawienia do informacji medialnych. Zajęcia komputerowe są bezpośrednio powiązane z edukacją medialną, ponieważ ich treści dotyczą komputera i Internetu, które stanowią elementy bogatego zbioru nowych mediów” [Huk 2011, s. 52-53].

Rodzina a edukacja medialna

„Medialne środowisko tworzone dla dzieci współczesnych jest zupełnie inne niż to, w którym dorastali ich rodzice. Pojawiające się zmiany w tym zakresie stwarzają nowe wyzwania dla rodziców, którzy są odpowiedzialni między innymi za tworzenie środowiska medialnego dziecka i mają bezpośredni wpływ na jego kształtowanie” [Kołodziejczyk 2013, s. 34]. Dlatego rodzina ma ogromne znaczenie w kształtowaniu stosunku dziecka do mediów i właściwych nawyków ich użytkowania. Na drodze stawiania się przez dziecko odbiorcą mediów stoi aktywny rodzic, którego zadaniem

jest obrona przed negatywnym wpływem mediów. W środowisku rodzinnym występują trzy relacje dziecko – media, w postaci trzech modeli:

„Model pierwszy – dziecięcego odbiorcę można określić mianem „media-dziecko”. Spędza on przed telewizorem czy komputerem powyżej trzech godzin dziennie i jest to dla niego podstawowa forma wypełniania czasu wolnego. Jego rodzice najczęściej pracują do późnych godzin. Ich wiedza o tym, co dziecko robi pod ich nieobecność, jakie są jego potrzeby, jest niewielka. Rodzice tacy są przekonani, że drogi prezent lub niedzielny wyjazd za miasto są w stanie zrekompensować dziecku brak kontaktu z nimi. Obcowanie z mediami ma tu charakter niekontrolowany, a media wszelkiego rodzaju spełniają funkcję wychowawcy, wypełniając dziecku wolny czas i zastępując bliskość z rodzicami.

Model drugi – dziecko jest również częstym użytkownikiem mediów. Spędza ono przed komputerem czy telewizorem mniej niż 3 godziny dziennie – zarówno w dzień powszedni, jak i w dni wolne. Bywa, że jest przyzwyczajone do oglądania stałych seriali telewizyjnych preferowanych przez rodziców. Rodzice są zadowoleni, że dziecko wypełnia swój wolny czas, korzystając z mediów dostępnych w domu, podczas gdy sami mogą się poświęcić pracom domowym. Wystarcza im obecność dziecka w domu i pozorna kontrola na tym, co robi. Charakterystyczne dla takich rodziców jest podporządkowanie planu dnia ramówce telewizyjnej.

Trzeci model – spotykany najrzadziej. Media nie pełnią najważniejszej roli w rodzinie. Są jedynie dodatkiem do wspólnego spędzania wolnego czasu. Łatwo dostrzec więź pomiędzy dzieckiem i rodzicami, wyrażającą się wspólnymi zainteresowaniami, pozytywnymi emocjami związanym z przeżywaniem wspólnych chwil. Media w takich domach są wykorzystywane rzadko i jako jedna z możliwości obcowania z kulturą i nauką” [Kossowski 1996, s. 213].

Jadwiga Izdebska wyróżniła dziesięć zasad, których zadaniem jest wskazanie rodzicom sposobów na pozytywne organizowanie rodzinno-domowego odbioru telewizji i mediów oraz w przygotowaniu dzieci do wybiórczego, czynnego udziału w kulturze masowej, co w efekcie może pozwolić na pożyteczne wykorzystanie mediów w wychowaniu rodzinnym dziecka. Priorytetowym celem autorki było wskazanie perspektyw podejmowania i sprofilowania czynności edukacyjnych rodziców połączonych z percepcją mediów w rodzinie oraz znaczeniem, jakie mogą one kreować w wychowaniu rodzinnym dziecka.

„1. Zasada podmiotowości w tworzeniu przez rodziców rodzinno-domowego odbioru telewizji. Wskazuje na rolę rodziców w organizowaniu odbioru telewizji w rodzinie. Zadaniem rodziców w tym miejscu jest dyskretne, powolne, ale ciągłe i permanentne wprowadzanie dziecka w różne sytuacje wychowawcze, wyzwalające aktywne, pełne, wartościowe uczestniczenie w rodzinno-domowym odbiorze mediów.

2. Zasada zachęcania członków rodziny do rodzinno-domowego odbioru telewizji. Zasada ta akcentuje potrzebę motywowania, zachęcania dzieci do wspólnego korzystania z mediów, dokonywania wyboru wartościowych treści przekazywanych przez media.

3. Zasada świadomego, krytycznego, selektywnego wyboru programów telewizyjnych,

która dotyczy kształtowania umiejętności panowania nad olbrzymią ilością informacji, ich selekcjonowania w kierunku treści pożądanych wychowawczo, wartościowych poznawczo i artystycznie. Zadaniem rodziców jest pomoc dziecku w dokonywaniu wyboru programów najbardziej dla nich wartościowych, związanych z indywidualnymi zainteresowaniami dzieci, poprzez doradzanie i sugerowanie tych programów, wyjaśnianie motywów, dla których warto je oglądać, pokazywanie zalet i korzyści (poznawcze, kształcące, wychowawcze, rozrywkowe), jakie te programy stwarzają. W tym miejscu rodzice wskazują na potencjalne zagrożenia, jakie niosą często oglądane przez dzieci nieodpowiednie programy.

4. Zasada kompromisu w doborze programów telewizyjnych. Przejawia się we wzajemnym respektowaniu w rodzinie określonych, indywidualnych pragnień, życzeń, potrzeb dotyczących wyboru i oglądania określonego programu przez poszczególnych członków rodziny. Zasada ta ma szczególne znaczenie w obecnej sytuacji, gdy bardzo często w rodzinie dzieci mają dostęp do wielu mediów.

5. Zasada kształtowania umiejętności aktywnego, kreatywnego odbioru programów telewizyjnych w rodzinie. W przypadku tej zasady niezbędne są zabiegi wychowawcze ze strony rodziców, mające na celu uprzystępnienie dzieciom odbieranych przez nie treści.

6. Zasada ingerowania rodziców w zakres kontaktów telewizyjnych dzieci. Odbiór telewizji w rodzinie może być wykorzystany przez rodziców jako określone narzędzie wychowawcze, ale niezbędne jest systematyczne i umiejętne kierowanie tym procesem przez samych rodziców.

7. Zasada wykorzystywania wzorów osobowych rodziców w odbiorze telewizji przez dziecko. Oddziaływanie wzorów osobowych rodziców dokonuje się na drodze uczenia się, poprzez obserwację, naśladowanie rodziców przez dziecko, co stanowi podstawę do identyfikacji i internalizacji przekazywanych wzorów. Rodzice sami, jako odbiorcy i użytkownicy mediów, powinni uczyć swoje dzieci korzystania z mediów dając przykład i przyjmując racjonalną, selektywną, aktywną i krytyczną postawę wobec odbieranych treści.

8. Zasada wykorzystania zdobytych „doświadczeń telewizyjnych” w procesie wychowania rodzinnego dziecka. Zasada ta wskazuje na potrzebę i możliwości wykorzystania mediów w procesie rodzinnego wychowania dziecka. Następuje to dzięki określonym efektom realizacji funkcji wychowawczych za pośrednictwem mediów: poznawczej, rozrywkowej i odpoczynku. Uzyskane i przyswojone przez dziecko nowe wiadomości wzbogacają osobowość dziecka, wspomagając w ten sposób rodziców w ich pracy wychowawczej.

9. Zasada ochrony dzieci przed negatywnym wpływem telewizji oraz współuczestniczenie rodziców w przygotowaniu programów telewizyjnych. Rodzice mają prawo zgłaszania postulatów, żądań i wymagań pod adresem telewizji oraz innych mass mediów.

10. Zasada podnoszenia kwalifikacji rodziców w zakresie odbioru telewizji w rodzinie. Zasada ta wskazuje na potrzebę przygotowania rodziców do organizowania przez nich racjonalnego odbioru telewizji w rodzinie poprzez

dostarczenie im wiedzy z tego zakresu. Chodzi przede wszystkim o kształcenie u rodziców świadomości dotyczącej pozytywnych i negatywnych skutków oglądania telewizji i ich uwarunkowań” [Izdebska 2001, s. 272-278].

Podsumowanie

Rozwój współczesnych mediów to ciągły proces, który ulega ciągłym zmianom i modyfikacjom. Dzieje się tak, ponieważ w XXI wieku następuje zintensyfikowany postęp technologiczny, który dotyczy zarówno narzędzi informatycznych jak i środków masowego przekazu.

Współczesne media stały się narzędziem nauki i pracy, a także źródłem rozrywki. Łatwość dostępu oraz wciąż malejące ceny technologii informacyjno-komunikacyjnej sprawiły, że urządzenia te stały się bardziej dostępne. Świadczy o tym fakt, że w większości gospodarstw domowych występuje ich nawet kilka egzemplarzy. Dzięki mediom świat mamy na wyciągnięcie ręki, zachęca to nas do jeszcze częstszego korzystania z tych „cudów” techniki.

„Dzieci już od najmłodszych lat powinny się uczyć korzystania z mediów, poznawać wciąż nowe rodzaje technologii informacyjnych. Żyją bowiem w świecie, w którym możliwości edukacyjne i zawodowe zależą w dużej mierze od umiejętności posługiwania się nowymi technologiami” [Young, Klausing 2009, s. 128].

Bibliografia

- Andrzejewska A. (2007), *Magia szklanego ekranu. Zagrożenia płynące z telewizji*, Warszawa.
- Drabik L., Kubiak-Sokół A., Sobol E., Wiśniakowska L. (2011), *Słownik języka polskiego*, Warszawa.
- *Encyklopedia Popularna PWN* (1998), Warszawa.
- Huk T. (2011), *Media w wychowaniu, dydaktyce oraz zarządzaniu informacją edukacyjną szkoły*, Kraków.
- Izdebska J. (2000), *Dziecko w rodzinie u progu XXI wieku. Niepokoje i nadzieje*, Białystok.
- Izdebska J. (2001), *Rodzina. Dziecko. Telewizja. Szanse wychowawcze i zagrożenia telewizji*, Białystok.
- Kaczmarek A. (2013), *Edukacja medialna wobec zagrożeń cyberprzemocy i cyfrowego wykluczenia*, „Kultura – Media – Teologia” nr 13.
- Kołodziejczyk A. (2017), *Wczesna edukacja medialna w rodzinie. Uwarunkowania rodzicielskich form mediacji korzystania z mediów*, „Edukacja” nr 3.
- Kopecka-Piech A. (2017), *Media*, [w:] Jakubowska H., Nosal P. (red.), *Socjologia sportu*, Warszawa.
- Kossowski P. (1996), *Telewizja w życiu współczesnego dziecka*

wielkomięjskiego, [w:] Przeławska A. (red.), *Pedagogika społeczna – kręgi poszukiwań*, Warszawa.

- Osmańska-Furmanek W., Furmanek M. (2006), *Pedagogika mediów*, [w:] Śliwerski B. (red.), *Pedagogika. Podręcznik akademicki, t. 3: Subdyscypliny wiedzy pedagogicznej*, Gdańsk.
- Siemieniecki B. (2007), *Pedagogika medialna*, Warszawa.
- Strykowski W. (2005), *Komputer przedmiotem zainteresowań pedagogiki medialnej*, Kraków.
- Śliwerski B. (2007), *Pedagogika dziecka. Studium pądocentryzmu*, Gdańsk.
- Young K., Klausning P. (2009), *Uwolnić się z sieci. Uzależnienie od Internetu*, Katowice.

MODERN CHILDREN AND THE WORLD OF MEDIA

Summary: In Poland, the term "media pedagogy" was introduced by Ludwik Bandura. The main goal of media pedagogy is to answer fundamental questions about the functioning of man in the world of the media and to develop ways to learn about the mechanisms of reception and influence of the media on the individual, as well as on social groups. The best time to introduce a child to the world of media is the preschool period. Media education competencies can be imparted to the youngest media consumers through play activities. The family is of great importance in shaping a child's attitude to the media and proper habits of media use. On the way of the child becoming a media consumer stands an active parent, whose task is to defend against the negative influence of the media.

Key words: Child, media pedagogy, media.

Summary: Multiculturalism in Polish kindergarten and classes I–III of primary school is an increasingly common phenomenon. This subject is very important from the point of view of a society aiming at cultural internalization and integration. Educating for multiculturalism in kindergarten and classes I–III of primary school consists mainly in familiarizing children/students with other cultures and eliminating ethnocentric thinking. Intercultural integration in kindergarten and primary school at the level of early childhood education takes place to a large extent through joint play, as well as through arousing curiosity in children to get to know what is unknown and in the context of cultural difference.

Key words: Multiculturalism, intercultural integration, pre-school and early school age children